

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Betsi Cadwaladr
University Health Board

Fferylliaeth a Rheoli Meddyginiaethau BIPBC Dulliau Gweithredu Safonol (SOP) o ran rhoi meddyginiaethau 'pan fo angen' (meddyginiaethau Pro Re Nata (PRN) mewn Lleoliadau Gofal yng Ngogledd Cymru

Dyddiad adolygu	Nifer y tudalennau
Awdur(on)	Nyrsys Rheoli Meddyginiaethau Gwasanaethau Gofal Cychwynnol a Chymunedol
Adran/cyfarwyddwr sy'n gyfrifol	Fferylliaeth a Rheoli Meddyginiaethau
Cymeradwywyd gan	Is-grŵp Polisi, Gweithdrefnau a PDG Meddyginiaethau BIPBC a Grŵp Cyffuriau a Therapiwteg BIPBC
Dyddiad cymeradwyo	21/08/2019
Dyddiad gweithredu (mynd yn fyw)	Medi 2020
Dyddiad cwblhau'r EqlA	Mehefin 2019

Dogfennau i'w darllen ochr yn ochr â'r polisi hwn	1. Cyd-gytundeb Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ac Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru ar gyfer Cod Ymarfer Rheoli Meddyginiaethau mewn Lleoliadau Iechyd a Gofal cymdeithasol Mai 2016 2. Safonau arferion gorau a dulliau gweithredu safonol ar gyfer rheoli meddyginiaethau ar gyfer holl leoliadau gofal oedolion Mai 2016 3. Rheoli Meddyginiaethau mewn Cartrefi Gofal NICE (2014) 4. Polisi Meddyginiaethau BIPBC
--	---

Newidiadau i'r adolygiad presennol:

Yn weithredol yn gyntaf	
Wedi'i adolygu'n flaenorol	
Newidiadau wedi'u gwneud. Do/naddo	

Cymeradwywyd/Gwrthodwyd SOP	Llofnod cadarnhau	Dyddiad

Cynnwys

1.0	Cyflwyniad	Tudalen 3
2.0	Dogfennaeth	Tudalen 3-
2.1	'Pan fo angen' (PRN)	Tudalen 3-4
2.2	Trosi meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) ar y siart MAR	Tudalen 5
2.3	Cofnodi rhoi meddyginiaeth a pha bryd na fydd angen y feddyginiaeth ar ddinesydd.	Tudalen 5-6
3.0	Pa bryd i gysylltu â'r rhagnodwr	Tudalen 6
4.0	Dirwyn i ben/addasu cyfundrefn feddyginiaeth 'PRN'	Tudalen 6
5.0	Stoc/Cyflenwi	Tudalen 6-7
6.0	Cyfrifoldebau rhagnodwyr	Tudalen 7
Atodiad Un	Cynllun Gofal meddyginiaeth yn ôl yr angen/PRN	Tudalen 8
Atodiad Dau	Enghraifft o Gynllun Gofal Meddyginiaeth yn ôl yr Angen/PRN	Tudalen 9
Atodiad Tri	Cofnod Rhoi Meddyginiaeth ar gyfer Meddyginiaeth 'Pan fo Angen' (PRN)	Tudalen 10-11
Atodiad Pedwar	Rhestr wirio ar gyfer pwrpas a chanlyniadau diogel i ddinasyddion sy'n derbyn meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN)	Tudalen 12

1.0 Cyflwyniad

Caiff meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) ei rhoi pan fo gan y dinesydd gyflwr diffiniedig ysbeidiol neu fyrdymor h.y. heb gael ei rhoi fel dos rheolaidd bob dydd neu ar adegau penodol e.e. yn ystod rowndiau meddyginiaeth yn unig.

Mae gan yr holl ddarparwyr iechyd a gofal cymdeithasol gyfrifoldeb i sicrhau bod y gofal a gynigiant i ddinasyddion mewn perthynas â meddyginiaethau'n ddiogel ac yn effeithiol. Nod yr arweiniad yw hysbysu ac annog arfer gorau o ran rheoli meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN), er mwyn amlygu'r prif faterion a chyfrifoldebau yn hyn o beth. Yn ogystal â hyn, sicrhau bod gweithdrefnau archwiliadwy ar waith, i sicrhau arfer diogel ac arfer gorau.

Mae canllawiau NICE (2014) yn datgan y dylai'r holl ddarparwyr cartrefi gofal fod â phroses ysgrifenedig yn ymwneud â delio â meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) a'i rhoi. Dylai fod dogfennaeth glir i nodi sut mae staff sy'n gyfrifol am roi'r feddyginiaeth yn nodi pan fo angen y feddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) ar bresgripsiwn ar gyfer y dinesydd.

2.0 Dogfennaeth

2.1 Cynllun Gofal meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN)

Dylai meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) gael ei rhoi ar gais y dinesydd neu pan fo staff cartrefi gofal yn gweld bod angen amdani:

Felly, dylai fod templed cynllun gofal personol penodol wedi'i gwblhau (atodiad un) ar waith i sicrhau bod meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) yn cael ei rhoi fel y bwriadwyd gan y rhagnodwr. Dylai'r cynllun gofal hwn gynnwys arwydd/rheswm clir dros driniaeth a beth yw'r canlyniad a fwriedir ar gyfer y dinesydd. Dylai'r templed cynllun gofal hwn gael ei gwblhau gan **unigolyn sydd wedi'i hyfforddi'n addas ac sy'n gymwys** sy'n adnabod y dinesydd yn dda ac sy'n deall meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) fel rheolwr cartref gofal, nyrs gofrestredig, arweinydd tîm, neu uwch ofalwr. Dylai templed y cynllun gofal wedi'i gwblhau gael ei ffeilio a'i gadw yn siart gyfredol Cofnod Rhoi Meddyginiaethau'r (MAR) y preswlydd.

Dylid ystyried galluedd yr unigolyn i wrthod y feddyginiaeth. Wrth ddarparu gwybodaeth ar gyfer staff cartrefi gofal am roi meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN), mae'n rhaid nodi'r ffaith bod anghenion y dinesydd wedi'u hystyried e.e. os bydd angen i staff edrych am arwyddion poen wrth fynegi'n ddi-eiriau.

Os caiff dos amrywiol o feddyginiaeth ei ragnodi (e.e. un neu ddau o dabledi i'w cymryd, yn ôl yr angen, at y boen), y dinesydd a'r rhagnodwr sy'n gyfrifol am wneud y penderfyniad yn ymwneud â pha ddos i'w gymryd. Felly, mae'n rhaid i staff y cartref gofal sy'n rhoi meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) ofyn i'r dinesydd faint o'r feddyginiaeth y mae am ei chymryd. Os na all y dinesydd benderfynu, neu ymateb, dylai staff cartrefi gofal ofyn am gyfarwyddiadau penodol gan y rhagnodwr cyn ymgymryd â rhoi'r feddyginiaeth.

Mae gofyn i'r wybodaeth a ganlyn gael ei chynnwys mewn meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) (i gael enghraifft o gynllun gofal wedi'i gwblhau, gweler atodiad dau).

- Enw'r dinesydd a'i ddyddiad geni
- Enw, ffurf a chryfder y feddyginiaeth
- Llwybr rhoi'r feddyginiaeth
- Dos y feddyginiaeth
- Y swm i'w roi os yw'n ddos amrywiol
- Amllder rhoi'r feddyginiaeth
- Y rheswm dros roi'r feddyginiaeth e.e. poen yn y glin chwith
- Sut y pennir bod angen y feddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) (sut i'w chynnig a sut i'w rhoi) e.e. mae'r dinesydd yn gofyn i'r staff meddyginiaeth neu gartrefi gofal sylwi ar anghenion rhoi meddyginiaeth heb fod yn y golwg gael eu hystyried mewn rhai amgylchiadau ond mae'n bwysig sicrhau bod polisi rhoi meddyginiaeth heb fod yn y golwg yn cael ei ddilyn a bod ymgynghori wedi digwydd â'r holl bartïon gofynnol.
- Yr amser rhoi'r feddyginiaeth gan y dylai gael ei rhoi pan fo'r dinesydd yn profi symptomau ac **nid yn unig** ar y rownd feddyginiaeth benodol, dylid datgan y cyfnod (amser) lleiaf rhwng y dosiau.
- Dylai dyddiad penodol ar gyfer adolygu a phennu canlyniad y feddyginiaeth hon gael ei gofnodi, gyda'r angen clinigol parhaus am y feddyginiaeth yn cael ei hadolygu'n ddiweddar gan y rhagnodwr.
- Mae'n bwysig gwirio p'un a oes meddyginiaethau eraill o'r un dosbarth therapiwtig neu un tebyg yn cael eu rhagnodi ar gyfer y dinesydd a allai ei arwain at gael gorddos o'r feddyginiaeth e.e. os oes parasetamol yn cael ei ragnodi fel dos dyddiol rheolaidd a co-codamol (yn cynnwys parasetamol a chodin) i'w cymryd ar gyfer poen dreiddiol. Yn yr amgylchiadau hyn, dylai'r rhagnodwr roi cyfarwyddiadau penodol a sicrhau bod staff y cartref gofal yn ymwybodol bod y meddyginiaethau'n cynnwys parasetamol. Mae hefyd yn bwysig ystyried moddion cartref a allai gynnwys yr un meddyginiaeth.
- Sylwer mai dim ond meddyginiaeth sydd wedi'i rhagnodi a'i dosbarthu ar gyfer y dinesydd unigol y gellir ei rhoi h.y. os nad oes unrhyw gyflenwad ar gyfer y dinesydd, ni ellir defnyddio cyflenwad dinesydd arall.

e.e.

Parasetamol 500mg, dau dabled i'w cymryd dair gwaith y dydd
(meddyginiaeth reolaidd)
Co-codamol 30/500, dau dabled i'w cymryd yn ystod y nos pan fo angen i
leddfu poen (meddyginiaeth 'PRN')

Mae'n bwysig sicrhau bod y cynllun gofal yn gyfredol gydag unrhyw newidiadau i'r feddyginiaeth neu anghenion y dinesydd, mae'n bwysig sicrhau bod y cynllun gofal wedi'i deilwra i'w anghenion unigol. Gweler atodiad 4, i gael rhestr wirio o ystyriaethau sydd eu hangen er mwyn sicrhau pwrpas a chanlyniadau diogel i ddinasyddion sy'n derbyn meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN).

2.2 Trosi meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) ar y siart MAR

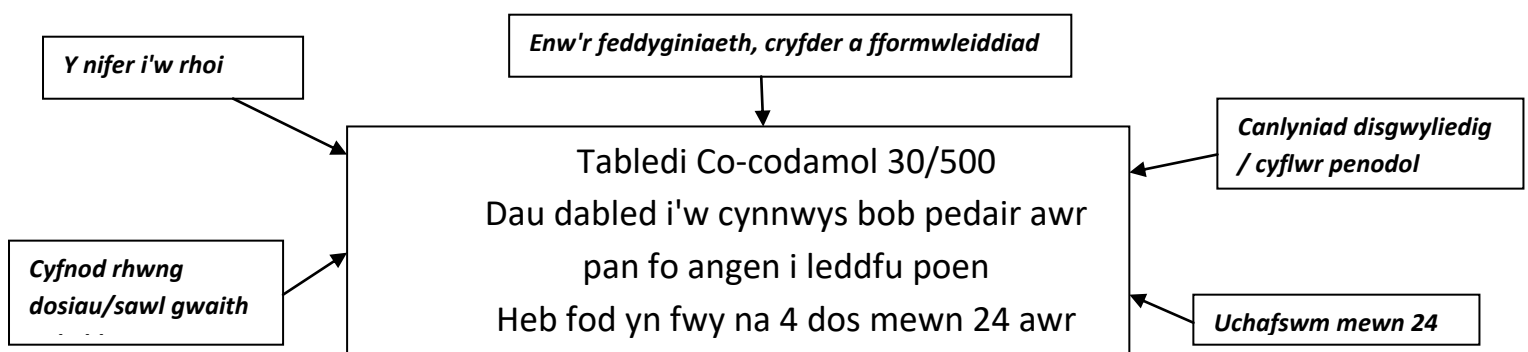
Gweithred yw trosi lle caiff cynnyrch meddyginiaethol ei ysgrifennu o un ffurflen gyfarwyddyd i'r llall.

Gall staff cartrefi gofal drosi meddyginiaeth o un ffurflen 'cyfarwyddyd i gyflenwi neu roi' i ffurflen 'cyfarwyddyd i neu gyflenwi neu roi' arall. (Mewn cartrefi gofal sy'n rhoi gofal nyrsio, dylai'r nyrs gofrestredig wneud hyn)

Fodd bynnag, sylwer, **dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y dylid gwneud hyn ac ni ddylai fod yn fater o drefn** gwneud hynny yn y cartref gofal felly mae staff y cartref gofal yn atebol am eu gweithredoedd a'u hesgeulustod eu hunain.

Mae'n rhaid i unrhyw feddyginiaeth sydd wedi'i throsi gael ei chymeradwyo gan ragnodwr cofrestredig arall.

Lle bo siartiau MAR mewn cartref gofal wedi cael eu hysgrifennu â llaw gan aelod o staff cartref gofal sydd wedi'i hyfforddi'n addas ac sy'n gymwys, e.e. derbyn dinesydd newydd, dylai'r wybodaeth gael ei throsi o'r manylion sydd wedi'u cynnwys ar y label sydd wedi'i atodi i'r feddyginiaeth a ddosbarthwyd. Wrth wneud hynny, mae'n rhaid i aelod o staff y cartref gofal sicrhau bod y siartiau MAR yn cael eu **gwirio gan aelod o staff y cartref gofal sydd wedi'i hyfforddi'n addas ac sy'n gymwys (a'i lofnodi)**.

2.3 Cofnodi rhoi meddyginiaeth a pha bryd na fydd angen y feddyginiaeth ar ddinesydd.

Dylai'r aelod o staff y cartref gofal sy'n gyfrifol am roi'r feddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) lofnodi'r siart MAR i ddangos bod y feddyginiaeth wedi'i rhoi.

Mae'n arfer da cofnodi ym mhob rownd feddyginiaeth bod y dinesydd wedi cael cynnig y feddyginiaeth os yw'n gallu ei derbyn h.y. mae o fewn y cyfnod amser lle y gellir rhoi meddyginiaeth iddo. **SYLWER: NID DYMA'R UNIG ADEG Y DYLA GAE EI CHYNNIG NEU EI RHOI.**

Os caiff y feddyginiaeth ei gwrthod h.y. nid oes ei hangen ar y dinesydd, **NI DDYLID COFNODI HYN AR Y MAR**, argymhellir y dylid ei nodi'n hytrach fel rhan o'r cynllun gofal 'pan fo angen' (PRN) h.y. mae taflen cynllun gofal ychwanegol (taflen y Cofnod Rheoli Meddyginiaeth ar gyfer Meddyginiaeth 'Pan fo Angen' (PRN) (atodiad 3)) lle bydd aelod o staff y cartref gofal yn cofnodi

unrhyw ofal a roddir mewn perthynas â meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN). Mae cofnodi nad oes ar ddinesydd angen meddyginiaeth PRN ar y siart MAR yn golygu bod risg o ddryswch posibl gan ei bod yn gallu bob yn aneglur p'un a yw cofnod newydd yn llofnod i ddangos rhoi'r feddyginiaeth neu god yn ymwneud â pheidio â rhoi'r feddyginiaeth. Mae hyn hefyd yn achosi problemau cofnodi os bydd nyrs yn cynnig y feddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN), bydd y dinesydd yn gwrthod ac yna ychydig yn ddiweddarach e.e. 20 munud, efallai y bydd yn newid ei feddwl a gall y cofnod o roi'r feddyginiaeth hon fod yn aneglur gan fod y lle ar y siart MAR wedi'i ddefnyddio eisoes.

Os caiff y feddyginiaeth PRN ei rhoi, dylai'r manylion canlynol gael eu cofnodi er mwyn atal unrhyw ddamweiniau neu orddosau damweiniol:

- Nifer y tabledi/ dos a roddwyd yn enwedig pan fo dos amrywiol (e.e. 1-2 tabled)
- Union amser rhoi'r feddyginiaeth er mwyn sicrhau bod y cyfnod amser sydd ei angen wedi mynd heibio cyn rhoi'r dos nesaf.

Os oes lle cyfyngedig/annigonol ar y siart MAR, dylid defnyddio taflen gofnodi ychwanegol fel yr un yn atodiad 3.

3.0 Pa bryd i gysylltu â'r rhagnodwr

Os caiff meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) ei rhoi'n rheolaidd, dylai gael ei chyfeirio'n ôl at y rhagnodwr i adolygu cyfundrefn feddyginiaeth bresennol y dinesydd, gan y gallai fod newid i'r symptom/cyflwr sy'n cael ei drin. Mae hefyd yn bwysig, os tybir nad yw'r feddyginiaeth yn cael yr effaith ddymunol, mae angen cysylltu â'r rhagnodwr i gynnal adolygiad. Yn yr achosion hyn, mae'n bwysig bod dogfennaeth glir i gefnogi hyn ac ymatebion y dinesydd i'r feddyginiaeth.

4.0 Dirwyn i ben/addasu cyfundrefn feddyginiaeth 'PRN'

Mae angen i unrhyw newidiadau i'r gyfundrefn feddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) gael eu trafod gyda'r rhagnodwr. Bydd y rhagnodwr yn awdurdodi unrhyw newidiadau sydd eu hangen a dylid cofnodi hyn yng nghynllun gofal y dinesydd fel bod holl staff y cartref gofal yn ymwybodol o hyn. Os yw'r rhagnodwr wedi gofyn am ddirwyn y feddyginiaeth i ben, dylai gael ei groesi allan yn glir gan aelod o staff y cartref gofal sydd wedi'i hyfforddi ac sy'n gymwys wedi'i lofnodi a'i ddyddio.

Mae'n bwysig sicrhau bod y fferyllfa gymunedol yn cael gwybod am ddirwyn y feddyginiaeth i ben er mwyn ei hatal rhag parhau i ymddangos ar y siart MAR a chael ei rhoi trwy gamgymeriad.

Ar gyfer unrhyw newidiadau i ddosiau (cynyddu a lleihau) i'r gyfundrefn feddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN), dylid creu cofnod newydd gan ddilyn y broses drosi.

Dylai'r dinesydd gael ei fonitro rhag ofn bod symptomau wedi codi eto neu os nad yw addasu'r ddos wedi cael yr effaith ddymunol.

Os oes unrhyw feddyginiaeth ar ôl yn dilyn ei dirwyn i ben, dylid cael gwared arni yn unol â pholisi'r cartref gofal.

5.0 Stoc/Cyflenwad

Dylai meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) gael ei chyflenwi yn y pecyn gwreiddiol ac nid yn y system monitro dosiau (MDS), mae hyn yn cynorthwyo lleihau gwastraff o ddyddiadau dod i ben

byrrach a'r risg y caiff y feddyginiaeth ei rhoi i'r dinesydd fel mater o drefn lle nad oes ei hangen neu os bydd unrhyw ddryswch ynghylch rhoi dosiau.

Dylai meddyginiaeth 'Pan fo angen' (PRN) sy'n dal i fod ei hangen ar y dinesydd ar hyn o bryd ac y mae ei dyddiad yn dal i fod yn gyfredol gael ei throsglwyddo o un mis i'r llall ac ni ddylid ei gwaredu (sicrhewch fod y dyddiad dod i ben yn cael ei wirio fel rhan o'r broses hon). Dylai cofnod o lefel y stoc i'w drosglwyddo gael ei gofnodi ar siart MAR y mis newydd er mwyn sicrhau cofnod manwl-gywir o lefel y stoc ac i gynorthwyo unrhyw archwiliadau.

Mae angen i feddyginiaeth 'Pan fo angen' (PRN) fod yn hygyrch bob amser ac nid dim ond yn ystod y rownd feddyginiaeth. Felly mae angen ystyried lleoliad storio er mwyn cael mynediad hwylus at feddyginiaeth, mae angen i'r storio gydymffurfio â gofynion arfer da yn ymwneud â storio diogel h.y. tymheredd ystafell islaw 25°C ac mae angen iddi fod mewn man addas dan glo bob amser.

Dylid gwirio lefelau stoc meddyginiaeth cyn ei harchebu, a dim ond os bydd ei hangen y dylid ei harchebu a hynny heb fod mewn symiau mawr er mwyn sicrhau ei bod yn cael ei defnyddio cyn i'r dyddiad defnyddio fynd heibio (dylai fod gan y cartref gofal ddigon o stoc i ddiwallu anghenion y dinesydd heb wastraffu'r feddyginiaeth yn ddiangen).

6.0 Cyfrifoldebau rhagnodwyr

Mae Canllaw Rheoli Meddyginiaethau mewn Cartrefi Gofal yn cynghori wrth ragnodi meddyginiaeth 'Pan fo angen' (PRN) y dylai'r gweithiwr gofal iechyd proffesiynol sy'n rhagnodi'r feddyginiaeth sicrhau bod y canlynol yn cael ei ystyried a'i gofnodi yn nodiadau/cynllun gofal y dinesydd:

- Pryd a sut i gymryd neu i ddefnyddio'r feddyginiaeth e.e. 'pan fo poen yn rhan isaf y cefn yn poeni'r claf, cymryd un tabled'
- Rhowch wybod i staff gofal pa fonitro ychwanegol sydd ei angen
- Yr effaith ddisgwyliedig gan fod y dinesydd yn cymryd y feddyginiaeth
- Sicrhewch fod cyfarwyddiadau'r dos ar y presgripsiwn, mae hyn yn cynnwys y swm uchaf i'w gymryd mewn diwrnod ac am ba hyd y dylid defnyddio'r feddyginiaeth, mae hyn er mwyn sicrhau bod y wybodaeth ar label y feddyginiaeth pan gaiff ei dosbarthu gan y fferyllfa gymunedol
- Sicrhewch fod swm y feddyginiaeth a roddir yn cyfateb i'r hyn sydd ei angen ar y dinesydd h.y. 28 diwrnod neu hyd disgwyliedig y driniaeth os yw'n fyrrach.
- Ymgysylltwch â staff y cartref gofal i sicrhau bod y feddyginiaeth yn cael yr effaith ddymunol, adolygwch pa mor aml y mae'r feddyginiaeth yn cael ei rhoi, gan addasu'r cynllun triniaeth os bydd angen.

Cynllun Gofal Meddyginiaeth Yn Ôl yr Angen/PRN

Enw'r Dinesydd:	Dyddiad Geni:
Enw'r Feddyginiaeth a'i Chryfder:	Ffurflen:
	Llwybr: y geg/ argroenol ac ati....
Dos ac Amllder (rhowch fanylion am y dos amrywiol)	Y lleiafswm cyfnod rhwng dosiau:
Dos uchaf mewn 24 awr:	Rhagnodwyd gan:
Rhesymau dros roi'r feddyginiaeth: (pa bryd y dylid rhoi'r feddyginiaeth): Disgrifiwch mor fanwl â phosibl y cyflwr sy'n cael ei drin h.y. arwyddion a symptomau, ymddygiad, math o boen, canlyniad disgwylidig/dymunol. Ar gyfer paratodau argroenol, nodwch ymhle y dylid eu rhoi, ar gyfer dosiau amrywiol, nodwch ba bryd y dylai'r dosiau gwahanol gael eu defnyddio.	
Unrhyw Gyfarwyddiadau Arbennig: e.e. cyn neu ar ôl bwyd, ar stumog wag, o roi'r feddyginiaeth heb fod yn y golwg	Sgil-ffaith Ddisgwylidig: Defnyddio'r BNF presennol neu'r daflen wybodaeth am gynhyrchion i restru'r rhain
Unrhyw Sylwadau/Gwybodaeth Ychwanegol	
Paratowyd gan: Enw a Llofnod	Dynodiad
Wedi'i wirio am fanwl-gywirdeb gan: Enw a Llofnod	Dynodiad
Dyddiad Dechrau:	Dyddiad Adolygu:

Enghraifft o Gynllun Gofal Meddyginiaeth yn ôl yr Angen/PRN

Enw'r Dinesydd: Dinesydd Jones	Dyddiad Geni: 01/01/1901
Enw'r Feddyginiaeth a'i Chryfder: Lorazepam 1mg	Ffurf: Tabled Llwybr: y geg/ argroenol ac ati....- Y Geg
Dos ac Amllder (rhowch fanylion am y dos amrywiol) Un tabled i gael ei gymryd pan fo angen	Y lleiafswm cyfnod rhwng dosiau: 8 awr
Dos uchaf mewn 24 awr: 2mg	Rhagnodwyd gan: Meddyg Teulu
Rhesymau dros roi'r feddyginiaeth: (pa bryd y dylid rhoi'r feddyginiaeth): Disgrifiwch mor fanwl â phosibl y cyflwr sy'n cael ei drin h.y. arwyddion a symptomau, ymddygiad, math o boen, canlyniad disgwylidig/dymunol. Ar gyfer paratoadau argroenol, nodwch ymhle y dylid eu rhoi, ar gyfer dosiau amrywiol, nodwch ba bryd y dylai'r dosiau gwahanol gael eu defnyddio. Dylid rhoi Lorazepam pan fydd Dinesydd Jones yn gofidio drosti. Mae Dinesydd Jones yn aml yn gofidio ar ôl i aelodau'r teulu ymweld, gan ei bod yn cynhyrfu ac yn mynd yn aflonydd yn gofyn am ei phlant ar ôl yr ymweliad. Gall ymddangos bod Dinesydd Jones yn ofnus a gall encilio o eraill gan guddio yng nghornel yr ystafell neu gerdded o un lle i'r llall. Cyn rhoi'r Lorazepam, dylai staff geisio annog Dinesydd Jones i eistedd yn dawel un-wrth-un, gan siarad â hi i geisio ei hannog i fynegi ei theimladau gan gymryd yr amser i wrando sut mae hi'n teimlo. Gwnewch yn siŵr fod cydnabyddiaeth pa mor bwysig yw ei theulu iddi trwy ganiatáu iddi siarad am ei theulu. Ceisiwch roi sicrwydd, gan ganiatáu iddi ddod i arfer ag amser a lle. Rhowch gynnig ar ffyrdd gwahanol o wrthdymnu'r sylw, mae hi'n hoffi cael cwpaned o de wrth edrych ar hen luniau. Er gwaethaf y mesurau hyn, os bydd gofid Dinesydd Jones yn parhau, dim ond bryd hynny y dylid rhoi Lorazepam. Mae'n bwysig nodi y bydd yn cymryd 15 munud cyn i'r Lorazepam ddechrau cael effaith. Bydd angen mwy o oruchwyliaeth ar Ddinesydd Jones ar ôl rhoi'r feddyginiaeth gan fod risg gynyddol o syrthio a dryswch.	
Unrhyw Gyfarwyddiadau Arbennig: e.e. cyn neu ar ôl bwyd, ar stumog wag, o roi'r feddyginiaeth heb fod yn y golwg - Dylid osgoi unrhyw ddiodydd sy'n cynnwys caffeine neu sudd grawnffrwyth gan eu bod yn gallu effeithio ar sut mae Lorazepam yn gweithio. - Dylid osgoi defnyddio Lorazepam dros gyfnod hirfaith gan fod hyn yn gallu arwain at fod yn ddibynnol arno - Dylid osgoi rhoi'r gorau i'w ddefnyddio'n sydyn iawn	Sgîl-ffaith Ddisgwylidig: Defnyddio'r BNF presennol neu'r daflen wybodaeth am gynhyrchion i restru'r rhain Drysych, dibyniaeth, syrthni a phenysgafnder (sylwer, y gallai hyn barhau y diwrnod canlynol ar ôl ei rhoi), amnesia a gwendid yn y cyhyrau. Sylwer bod risg gynyddol o syrthio.
Unrhyw Sylwadau/Gwybodaeth Ychwanegol Monitro ymateb Dinesydd Jones i'r Lorazepam wrth ei roi, gan roi gwybod i'r meddyg teulu am unrhyw sgîl effeithiau, os nad yw'r feddyginiaeth yn lleihau gofid neu os yw amllder rhoi'r feddyginiaeth yn cynyddu	
Paratowyd gan: Enw a Llofnod Rheolwr Gofal Cartref A	Dynodiad Rheolwr
Wedi'i wirio am fanwl-gywirdeb gan: Enw a Llofnod Uwch Ofalwr A	Dynodiad Uwch Ofalwr
Dyddiad Dechrau: 1 Ionawr 2018	Dyddiad Adolygu: 1 Mawrth 2018

Cofnod Rhoi Meddyginiaeth ar gyfer Meddyginiaeth 'Pan fo Angen' (PRN)

[illegible]

Rhestr wirio ar gyfer pwrpas a chanlyniadau diogel i ddinasyddion sy'n derbyn meddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN)

Cwestiynau i'w hystyried	Marciwch fel bo'n briodol DO/NADDO
1. Wedi cofnodi i bwy y mae'r feddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) wedi'i rhagnodi	
2. A gafodd y dinesydd a/neu'r teulu, staff gofal fu ynghlwm wrth y broses benderfynu ei hysbysu'n llawn ynghylch unrhyw risgiau cysylltiedig ac ati.	
3. A yw'r rhagnodwr wedi rhoi cyfarwyddiadau clir ynghylch y rheswm dros ragnodi	
4. A yw'r feddyginiaeth wedi'i chofnodi ar y siart MAR a argraffwyd ymlaen llaw neu a oes angen ei throsi	
5. A yw'r cyfarwyddiadau ar roi'r feddyginiaeth wedi'u hesbonio'n glir, h.y. pa mor aml, y dos, cyfnodau amser, neu a oes amser penodol h.y. amser gwely ac ati...	
6. Manylion clir yn ymwneud â sut dylid gwneud cais am y feddyginiaeth neu nodi bod angen amdani yn y cynllun gofal h.y. a yw'r dinesydd yn gallu mynegi mewn geiriau neu a oes angen i aelod o staff y cartref gofal fod yn ymwybodol o ddangosyddion eraill.	
7. A yw'r feddyginiaeth wedi'i chyfyngu gan amser, ac os felly, a yw hyn wedi'i nodi ar y siart MAR	
8. Wedi pennu dyddiad i adolygu meddyginiaeth	
9. A yw manylion y symptomau i gael eu trin wedi'u cofnodi	
10. A yw wedi'i gofnodi'n glir beth ddylai'r uchafswm dos mewn 24 awr fod	
11. A yw staff yn ymwybodol na ddylid cynnig y meddyginiaethau ar amseroedd penodol yn unig h.y. rownd feddyginiaeth	
12. Caiff y canlyniadau'n dilyn rhoi'r feddyginiaeth eu cofnodi	
13. A oes unrhyw ymyriadau/ dulliau monitro eraill sydd eu hangen cyn rhoi'r feddyginiaeth 'pan fo angen' (PRN) neu'n ychwanegol at y feddyginiaeth honno	
14. A oes angen i'r rhagnodwr neu weithiwr gofal iechyd proffesiynol arall gael gwybod am ganlyniad rhoi'r feddyginiaeth cyn y dyddiad adolygu a bennwyd? (dylai cyfathrebu yn hyn o beth gael ei gofnodi)	
15. Pa fesurau sydd ar waith i sicrhau na chaiff dosiau dyblyg eu rhoi neu i sicrhau na chaiff y feddyginiaeth ei rhoi ar yr amser anghywir?	
16. Ymwybyddiaeth o'r angen i roi gwybod i'r rhagnodwr os yw'r feddyginiaeth yn cael ei chymryd yn rheolaidd	
17. Mae meddyginiaeth arall y dinesydd wedi'i hadolygu er mwyn sicrhau nad oes unrhyw feddyginiaeth o'r un dosbarth therapiwtig neu un tebyg	
Gwybodaeth/ pwyntiau gweithredu ychwanegol	